

Leőwey Évnyitó – 2021. augusztus 30. – Kodály Központ

Dr. Zalay Szabolcs igazgató beszéde

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Köszöntöm a Pécsi Leőwey Klára Gimnázium Közösségének minden tagját és a megjelent Kedves Vendégeket!

Külön köszöntöm az idei tanévben tanulmányaikat nálunk kezdő kilencedik évfolyam tagjait!

Próbálok elképzelni, hogy mi jár az Önök fejében: talán próbálják kitalálni, hogy miért vagyunk itt? Miért nem az iskola poros udvarán kezdjük az évet? Vagy miért nem zsúfolódunk be a saját Dísztermünkbe, amelyet nagyon szeretünk?

A Tér mindig különös jelzéssel bír. Amikor egy tanár órát tart, eldöntheti, hogy marad a szokásos négyzettrácsos szerkezet mellett, ahol ő a Főnök, a diákok a Szolgák, akik lesik minden szavát, utánozzák, visszamondják a mondatait. Egy régi elavult iskolarendszerben, ahol így működtek a dolgok, az volt a kiváló, aki ezt az utánzást a legjobban művelte – „szolgaemberként”. Ő volt a „homo serviens”.

De dönthet a tanár úgy is, hogy felborít minden régi szabályt, mert érzi, hogy azok nem jól működnek, s kiviszi a gyerekeket a szabadba, játszik velük, és próbálja meghosszabbítani a gyerekkorukat, mert abban hisz, hogy az őszinte, játékos gyerek talán többet tud így megtanulni az Életről, és ezért kompetenciákat fejleszt. Ezek a „játékos emberek” a „homo ludensek”.

Ma már tudjuk, hogy mindkét módszerre szükség van bizonyos helyzetekben, hogy hatékony legyen a tanulás. De ez már nem elég! Egyik módszer sem alkalmas arra, hogy készen álljunk a valódi kihívásra, amelyet a korunk, a környezetünk állít elénk.

El tudom képzelni, hogy szorongó és vegyes érzésekkel úgy jöttek ide, hogy egy unalmas ünnepségen kell túlessenek, hogy aztán elkezdődhessen az unalmas vagy félelmetes órák hosszú sora szerdától, 180 napon keresztül, amelyeket túl kell élni, hogy újra nyár legyen egy év múlva, s újra élni lehessen. Én így éltem az iskolás időmet, s nem értettem, miért kell így legyen. Amikor tanár lettem, majd igazgató, elhatároztam, hogy mindent megteszek azért, hogy megmentsem a sorstársaimat, Önöket – az unalomtól és a félelemtől.

A Leőwey Gimnázium soha nem lehet unalmas hely! És nem félhet itt senki! Azért vagyunk ma itt a Kodály Központban, a kultúra fellegvárában, hogy meghirdessük a pedagógiai kultúra harmadik korszakát, a „Tanuló Ember Korát”. A „homo studens” ötvözi magába az ismereteket és a gyakorlati tudást is, az előző korszakok vívmányait. Ez az embertípus és ez a pedagógia minden erejével és tehetségével keresi a megoldásokat az idő jobb megélésére, a problémák megoldására. Tudja, hogy ez egyedül nem megy. Összefog a társaival, Csapatot alkot, Közösséget, interakcióba lép a társaival, a tanárok a diákokkal, megtanulnak egy új nyelvet, amelynek segítségével életben tudunk maradni. Ez az új nyelv pontosabban írja le, hogy kik vagyunk mi, a tananyag lényege az önismeret és a környezeti problémák mélyebb szintű vizsgálata, illetve a kettő közötti összefüggések megértése. Ez a nyelv erősíti az identitástudatunkat, hogy ne olvadjunk bele a színesnek látszó szűrkeségbe. Tudnunk kell, hogy milyen férfiak és nők vagyunk, kik tartoznak a családukba, ismernünk kell az iskolai közösségünk értékeit, a nemzeti és nemzetiségi hovatartozásunkat. Valamint ismernünk kell kulturális gyökereinket, meg kell erősíteni hitünket az értelmes univerzumban értelmünk és érzelmeink által.

Ez az új nyelv képes a békekötésre. Az energiáink nem mehetnek el felesleges háborúkra, játszmákra! Meg kell értenünk a másik ember mozgatórugóit! Meg kell ismernünk egymást, hogy jobban tudjunk szeretni. A Leőweynek olyan helynek kell lennie, ahol tapintható a szeretet légköre. Ez a forrása minden életnek és minden létező folyamatnak.

Nem elég a szaktudás, nem elég az ismeret, nem elég a kompetencia, sem a tanárok, sem a diákok részéről. Ezekkel ma már nem lehetünk igazán sikeresek. Csak egy új szintézissel léphetjük át saját

árnyékunkat, ha meg tudjuk haladni magunkat, a régi iskolai beidegződéseket, ha elkezdjük élvezni a tanulást, újra kíváncsivá válunk az új dolgok iránt, s megtanulunk saját módszereinkkel tanulni.

Jelenleg két irányból is fenyegetve vagyunk: az általunk, emberek által megváltoztatott természetes környezet felől, amelynek riasztó jeleit ezen a nyáron is tapasztalhattuk, mind a tüzek, mind a vizek, mind a földek, mind a levegő felől. Másrészt a szintén az általunk létrehozott mesterséges környezet felől. Mindannyian tudjuk, hogy a szuperintelligens számítógép lassan átveszi az irányítást. A Mesterséges Intelligencia korába léptünk, amely lenyűgöz minket látványával, gyorsaságával, ügyességével. Nemsokára belépünk az Általános Mesterséges Intelligencia (AGI) korába, ahol a számítógépek összekapcsolódnak, s elkezdik önálló életüket. Ha nem programozzuk őket a saját emberi törvényeink szerint, akár el is pusztíthatnak minket a gépek, ahogy a természeti katasztrófák is.

Utolsó pillanatban vagyunk ahhoz, hogy változtassunk a dolgok irányán.

Tisztelt Leőweysták!

Az ideai tanévtől meghirdetjük a „Clarissima Díjat”, amelyet az a tanár és az a diák kaphat, akik a legtöbbet teszik az adott évben a fenti problémák megoldásáért a „homo studens” emberideál megvalósításáért. A díj utal Leőwey Klára nevére is, hisz névadónk nevében a „tisztaság”, a „tökéletesség” értékeire van utalás, akitől jelmondatunk is származik: „Embert nevelni az életnek és a hazának.” Ezek ma is élő gondolatok, hisz mi más lenne a feladatunk, mint diákjainkkal közösen keresni az emberi lét értelmét, az élet titkának felderítését, és hazánk, közösségünk, Magyarország boldogulásának elősegítését.

Ez a csodálatos koncertterem, a kultúrának ez a palotája legyen a szimbolikus megerősítése szerződésünknek, hogy nem adjuk fel a küzdelmet egy emberibb élet lehetőségéért. Kérem Önöket, hogy vegyenek részt ebben a kihívásban, legyenek a társaink, a partnereink, hogy megtaláljuk a legjobb eszközöket az életmentő akciókhoz. Ehhez éberségre, eszméletre térésre van szükség. Legyen ennek a korszaknak a nyitánya a 2021-2022-es tanév.

Köszönöm a figyelmet!